

in con-
kan.
het komt
deze bin-
is alleen
speelt met
n, dat een
op elken
ugel viert
ar „blijft“.
t zal wel
ook niet
De Bondt
die can-
Heere: zij
doen zij
constateer-
kerkelijk
thianisme,
en tevens
dat zelfs
i onder de
uiging ge-
aar veelal
en voor-
Er zijn,
n Kerken
aangaande
de Schrift
jeugd in
de prak-
ivisme en
deemoedig
confesse,
lativisme,
mag zoo
over wat
ander niet
ad schept,
ing daar-
niet. Dit
n geloofs-
De jeugd
houten en
onafre be-
t de leer-
en heeft
ze zaken.
is conclu-
eformeed
tenoverge-
brengen.
n de Zen-
dloed van
Synode te
k zelf (K.
meer van
doorzicht-
zorgdheid
allen van
van van
van wat
en, dreigt
de grond-
n. Zij wij-
rtflauwing
iftuurlijke
vondeplek.
theologen
len dr A.
theologi-
wie toen
n daartoe
n in zijn
en, als ze
e machts-
er en Ds
de vorige
un kring,
a van het
eten zelfs
essioneele
nmaai op
het kerk-
it hooren,
den daad-
niet ont-
d omdat
n leveren,
eft jegens
schrijven,
ook weer
emaakten
ij hier de
die voor
neest heb-
v. Ds R.
gesloten.
alle Ge-
n confes-
de schrij-
olaat“ de
(tuurlijke)
en stimu-
le Synode
at” — de
a eigens
anistische
steund en
hierdoor
de Gere-
bate van
egen een

candidaat, die niet preeken mag!) het, voor beginselstudie noodzakelijk, isolement wil prijsgeven.

Schrijvers constateeren, dat een her-evangelisatie eerst noodig zal zijn om de eigen jeugd weer Gereformeerd te doen worden. Dit zal slechts mogelijk zijn, als bepaalde studentenpredikanten radicaal van richting veranderen, aangesien zij de studenten ongereformeerd maken.

Als wij om ons heen zien, dan valt — aldus de onder-teenknaars — voor ieder te constateeren, dat vele vrijgemaakte studenten zelf in staat zijn door studie van Schrift en Belijdenis een uitnemend „belijdenisfront“ te vormen. Dikwijls zijn, zeggen ze, hun menschen daartoe nauwelijks in staat wegens gebrek aan kennis en inzicht. Worden zij ooit tot optreden gedrongen, dan wordt hun door ouderen meestal aanbevolen om tegen de Vrijgemaakten te strijden. Het Barthianisme in S.S.R. groeit zoo, omdat vele ouderen het steunen uit reactie tegen de Vrijgemaakten. Soms zonder dat zij het weten, en ook omdat een eerlijk belijdenisgetuigenis onzerzijds, door hen gezien wordt als „extremisme“. Het makkelijke één-dags-scheldwoordje is dat.

Schrijvers constateeren, dat juist op dit punt onder de studenten aan de Vrije Universiteit de toestand zeer ernstig is. Zij weten, dat deze confessionele strijd onder de studenten in dien kring nog moet aanvangen. Zij vragen zich af, of men na den krachtigen principiële opzet van Dr A. Kuyper, van de Vrije Universiteit thans een alge-meen Protestantische Universiteit aan het maken is, waarvan weinig principiële kracht uitgaat.

Wat de verhouding van deze niet-vrijgemaakte studenten tot „de vrijgemaakten“ betreft, ze schrijven:

„Juist bij vele Vrijgemaakten ontdekken wij een confessionele trouw, die noch het royaal gesprek, noch den gezamenlijken strijd schuwt. Dikwijls hebben zij ons den rijken inhoud van onze geloofsbelijdenis doen verstaan.

Het staat zoo, dat in dezen strijd een hechten confessioneel band gevoeld wordt met vele Vrijgemaakten, terwijl die band nu juist niet gevoeld wordt met, wij weten wat wij schrijven, de meerderheid onzer studenten“. Vooropstellende, dat zij sterk bezwaar hebben tegen bepaalde daden en uitspraken van sommige Vrijgemaakten, zooals o.a. in het weekblad „De Reformatie“, verklaren zij zich verantwoordelijk voor wat in hun Kerken officieel kerkelijk-bindend geschiedde. Nadrukkelijk willen zij verklaren, dat zij, als studenten, een hechten steun ontvangen van en zich sterk verbonden weten aan den opbouwenden arbeid van o.a. Prof. Dr K. Schilder, waar hij in vele redevoeringen, in van zijn hand verschenen en verschijnende werken, zeer belijnd en trouw de Gereformeerde beginselen uitdraagt, zooals b.v. dit jaar ook weer geschiedde in zijn colleges over het Apostolicum aan de Rijks Universiteit te Utrecht. Zij bemerken juist in zijn o.m. hierboven genoemde arbeid een duidelijk inzicht in de urgente problemen van Barthianisme en Irrationalisme. En ze moeten dus dagelijks juist in den bovengenoemden strijd den band van confessionele eenheid constateeren met vele Vrijgemaakten. Zij moeten dagelijks constateeren, dat zij in hun kerkelijk leven door de scheuring een zeer principiële en belijnde groepeerings zijn kwijt gemaakt. Die scheuring zien zij bovenal voortgekomen uit de noodlottige bindingen aan de leeruitspraken, met de door de Synode gegeven interpretatie, die een struikelblok vormen op den weg tot bijeenhouden van wat confessioneel bijeenbehoort. Zij achten deze breuk confessioneel niet verantwoord. Zij wijzen daartoe vooral op de briefwisseling, gepubliceerd in het van de hand van Dr H. J. Schilder verschenen werk „Op de grens van Kerk en Secte“ en op de door Ds J. A. Schep geschreven brochure „Te eng gebonden. Wat nu?“, op de publicaties in „Waarheid en Eenheid“. Zij achten uit de, in de hier vermelde publicaties afgedrukte officiële stukken, een te enge binding be- wezen. Zulk een te enge binding achten zij onschrijf- tuurlijk. Zij achten ook, dat de Synode in 1946 met de bekende vervangingsformule zulk een te enge binding aan de leer- uitspraken van 1942 zelf bewees; want of nu al de ver- vangingsformule een vervuiling inhoud van 1942 (en naar overtuiging van de ondertekenaars is zulk een vervuiling gegeven in het feit, dat de veelomstreden zinsnede: „te houden voor wedergeboren“ vervangen is door: „Beschou- wen en behandelen als zulken die deelen in de wederbe- rende genade van den Heiligen Geest“, waarbij dan in een toegevoegde noot verklaard wordt, dat deze uitdruk- king is gekozen om o.m. ruimte te laten voor een weder- geboren zullen worden), of, zooals van Synode-zijde her- haaldelijk is gezegd, slechts een verduidelijking, zij stelen vast dat in beide gevallen in 1942 te eng gebonden is. Wezenlijk te eng, of door onduidelijkheid te eng.

Zij achten dus den elsch, vervat in de aan de bezwaar- den gestelde vragen: „Niets te leeren wat niet ten volle in overeenstemming is met de leeruitspraken van de Synode Sneek-Utrecht“ ten onrechte.

Zij achten dien elsch, waaruit de breuk is voortgekomen, voor het Aangezicht des Heeren onverantwoord. Dit is des te ernstiger waar zij bemerken, dat binnen hun Kerken deze leeruitspraken door vrijwel alle jonge- ren en door zeer veel predikanten niet meer serieus ge- nomen worden; dat men ze meestal niet kent, laat staan daarvoor als voor een Blijde Boodschap wenscht te ge- tuigen, terwijl juist velen, die ze ernstig namen er mede in de moeite geraakten.

Ze hebben bovendien sterk den indruk, dat in hun Kerken dit oorspronkelijk confessioneel geding thans gezien wordt als een soort „wereldlijke ordezaak“.

Maar zij voor zich stellen vast, dat het confessionele leven er door in wanorde is gekomen.

Ze vragen zich ernstig af, of de Synode de vijf duide- lijke, aan Prof. Dr K. Schilder gestelde vragen wenscht te handhaven ook als vandaag weer „tegen deze leeruit- spraken op velerlei wijzen actie wordt gevoerd“ door pre- dikanten; ook als vandaag daartegen in de wekelijkse publicatie van „Waarheid en Eenheid“ door Ds J. A. Schep e.a. geageerd wordt, ook als zeker niet op alle kansels „niets geleerd wordt wat met de leeruitspraken niet ten volle in overeenstemming is“.

Ze zien zich daarom dagelijks voor de vraag gesteld, of de leeruitspraken van de vorige Synodes uit den He- mel of uit de menschen zijn. Dus, of ze zijn acte van ge- hoorzaamheid aan de Schrift, met alle consequenties van dien, in heden en toekomst voor diegenen die niet ten volle daarmede overeenstemmen, of ze zijn bindingen van

Oude plunje en toch: new look

OP EN OM 'T KERKPLEIN

De dames onder ons herinneren zich — de heeren niet minder! — den kortstondigen bloei van de new look. Een goede kennis van ons schreef het altoos, zooals men het spreekt: njoe look. Over den bloei van deze njoe look verheugden zich de dames, over deszelfs kortstondigheid de heeren het meest. Want de njoe look was elegant, hetgeen de dames bekoorde en deze elegantie was duur, hetgeen de heeren deed vreezen. Dies weenden ze ditmaal niet om bloemen in den knop gebroken en vóór de weelde van heur bloei vergaan.....

In dien korten bloeitijd waren de oma's opeens weer hypermodern. Voordat deze lente losbrak waren die oude dames met heur fluweelen keelbandjes en getail- leerde lange japonnen — voetvrij oftewel zoo'n twin- tig centimeter van den grond — in de oogen van de kleindochters Kitty en Loekie en Dot eenvoudig hópe- loos. Maar de uit de modecentra overgewaande lente deed haar op Oma's oude plunje plotseling een nieuwen blik, een new look werpen en bracht in de monden van de derde generatie een nieuw geluid. Oma? Oma is eenvoudig een schat! Oma kleedt zich hypermodern! Een smaak.....!

Er zit moraal in dit geval. We willen maar zeggen dat men zich niet te haastig van oude plunje moet ontdoen en dat men oude schoenen niet moet weg- werpen, zelfs als men nieuwe heeft. Want het kán gebeuren, dat hetgeen uit de mottenkist komt en daarom naar de kamfer reikt toch plotseling modern en volkomen op de hoogte van den tijd blijkt te zijn.

Aan dit alles dachten we, toen we ons dezer dagen verdiepten in het tweede deel van „Om Woord en Kerk“, een verzameling artikelen van de hand van Prof. Dr K. Schilder uit den tijd, toen deze nog een gewone dominee was, met portret van den schrijver uit die dagen: „een jongeling“, dachten we, „nog teeder en gering“. Maar toen we nà het portret de bladzijde hadden omgeslagen bestierf de derde regel van „Eigen Geschrift Davids“ — hetwelk de kerk wel lezen kan, maar niet geloovent moet — bij den uitgang van ons hart: „bij broed'ren laag geacht“. Wat was het toen nog goed! Toen was er — we schreven 1924! — geen reden om vrij naar Vondel te klagen:

Wat kan de blinde kerkzucht brouwen
wanneer ze raest uit misvertrouwen!

Immers, we vonden daar een citaat uit De Heraut van 1924, woorden gevloeid uit de pen van Dr J. C. de Moor, die toonen, dat de „baardelooze knaap“ van toen ook in het blad van den gebaarden Dr H. H. Kuyper wél geacht was. We weerstaan de verleiding om het over te schrijven. Want we vreezen, dat K. S. in den vervolge ál onze copie zou willen lezen alvorens

gewetens aan opvattingen, die niet duidelijk op de Schrift gegrond zijn, bindingen dus, die naar art. 32 onzer Con- fessie niet dienen om de eendrachtigheid en eenigheid te voeden van allen die onzen Heere Jezus Christus lief- hebben.

Zij zien in de talloze inconsequenties na 1944, dat de Gereformeerde Kerken niet stáán voor de in de leeruit- spraken neergelegde beschouwingen over verbond en doop, zóó als b.v. een Synode in 1618—'19 stond voor de conse- quenties van de 5 artikelen tegen de Remonstranten.

Zij zien juist inzake de toepassing van bindingen aan leeruitspraken binnen hun Kerken een duidelijk meten met twee maten. Dit meten met tweeën weegsteen is den Heer der Kerk een gruwel. Zij willen met boven- staande niet dwingen tot de consequenties van een in 1944 ingenomen standpunt, want dat zou, verklaren ze, het kerkelijk leven nog meer verwoesten. Zij willen juist uit de geschiedenis na 1944 wijzen op de onhoudbaarheid van dit standpunt. Zij wijzen op de ontzettende breuk, die door deze bindingen ontstaan is, en, zoo ze conse- quant worden volgehouden, weer ontstaan zal tusschen hen die confessioneel bijeenbehooren. Zij kunnen juist hierom voor het Aangezicht des Heeren onmogelijk vol- houden, dat het goed en rechtvaardig was, wat sinds 1944 in hun Kerken is geschied. Zij kunnen voor Zijn Aange- zicht danken voor de bewaring der Kerk, voor de gehoor- zaamheid, voor de confessionele trouw in de jaren 1618 —'19, 1834, 1886, 1926. Zij kunnen zoo niet danken voor 1944. Zij kunnen er zelfs niet mee voor Hem verschijnen, als zij in den sindsdien verloopen tijd dagelijks ervaren dat confessioneel zeer getrouwe ambtdragers zijn ge- schorst en afgezet, omdat ze een binding aan leeruitspra- ken niet konden aanvaarden. Leeruitspraken, die thans in hun Kerken naar inhoud vrijwel vergeten zijn, althans niet leven bij de jeugd en bij het kerkvolk, veelal als „orde-kwestie“ slechts verdedigd worden door predika- ten en hoogleraren. Leeruitspraken, die blijken (voor zoover er nog over gesproken wordt) slechts gespreks- object te zijn en zoo struikelblok voor de eenheid der Gereformeerde belijders, en zeker geen blij geloofsobject. Zij achten heel de probleemstelling in de leergeschieden irreëel.

Daarom komen zij aan het slot van hun adres toe aan enkele concrete vragen, die zij hun Synode willen voor- leggen:

„1. Geeft de Synode zich voldoende rekenschap van de doorwerking van bovenvermelde dwalingen en aperte af- wijkingen van de Gereformeerde confessie bij de jeugd, binnen studentenkringen, bij vele ouderen?“

„2. Geeft de Synode zich voldoende rekenschap van den funesten invloed van zekere „leiders“ op onze studenten,

ze op en om het Kerkplein terecht kwam. En — alle respect, maar we begeeren hem als censor niet. Derhalve houden we het citaat in de pen en willen u slechts vragen: neem het boek en lees het zelf.

Ge zult er wel bij varen.

Al nemen we vrijmoedig aan, dat de jongeling van toen wel hier en daar eens lachen zal nu hij, een man geworden, de papieren zonen van zijn jeugd in 't ge- laat ziet, we hopen toch, dat hij zijn vroeger aange- zicht in dezen spiegel bemerkende, niet terstond zal vergeten zijn hoedanig hij was.

D. E. C. meent dit. Hij lacht óók nooit als hij tek- ten in den mond heeft. Dát tenminste heeft hij met K. S. gemeen. En daarom, met denzelfden ernst zou hij K. S. als hij dezen bundel ter hand mocht nemen, willen herinneren aan de goede dingen, die de dichter zegt van zonen der jeugd: pijlen in de hand van een held. Dominees, die voor een plank met oude preken staan, mogen dit citaat van Salomo cito vergeten. Maar als K. S. bij 't lezen van de vruchten van zijn pen uit dagen, toen hij nog kerkbodes redigeerde, de neiging voelde opkomen om in navolging van Dr A. Kuyper te zeggen: „oude plunje“, dan zouden wij hem willen zeggen: doe ze niet wég! Veenhof, die meester der verzamelingen, heeft ze lang genoeg in den wind gehangen en de geur van de kamfer uit de mottenkist is er reeds af; wat zij misschien oude plunje noemt, dat vinden wij njoe look. In 't oude arsenaal vonden wij wapenen ook voor den nieuwen strijd geschikt; er is per saldo weinig nieuws onder de zon! En gij hebt toch, sinds ge Professor werd, ook zelve niet teniet gedaan hetgeen eens dominee's is?

Er is eenige jaren geleden een dominee gewecst, die citaatjes heeft bijeengegaard om aan te toonen hoe- zeer K. S. veranderd was. Hij rekende het K. S., ge- loof ik, geweldig aan. Hetgeen een dominee, die naar Zondag 33 de dagelijksche bekeering preekt toch niet moest doen. Onveranderlijkheid is nu eenmaal niet het privilege van een menschenkind. Maar we zouden bijna lust gevoelen een present-exemplaar van dezen bundel te zenden naar de synodale pastorie van Kielwinde- weer. Netjes bepaalde deelen rood onderstreept. Om het dien dominee te laten lezen, hoe K. S. reeds lang voor de gewaande verandering gewaarschuwd heeft tegen de hiërarchie, tegen de verbreking van den vrede van 1905 en vóór de handhaving van de plichten en de rechten, verankerd in artikel 31 van de kerken- ordening.

Een bad in de historie is verfrisschend.

Mij tenminste heeft de ontmoeting met dominee K. Schilder goed gedaan.

Ik vond die oude plunje — keelbandje, voetvrije ja- pon en alles, wat er zoo om en aan hangt — njoe look.

Kitty en Loeki en Dot zouden zeggen: Oma is éénig!!

D. E. C.

„leiders“, die zeker niet meer de klare Schriftuurlijke taal spreken van Dr A. Kuyper, zooals deze zich b.v. uitte in zijn vermaarde oratie „De Verflauwing der Grenzen?“

„3. Wil Uw Synode maatregelen nemen, opdat ernstig gewaarschuwd worde tegen een, thans zoo veel voorko- mende, reactiehouding ten aanzien van de Vrijgemaakten, die juist met ons willen strijden voor een Gereformeerde studentenwereld in een gemeenschap, die door ons dage- lijks gevoeld wordt te zijn naar Zondag 21 Heidelbergse Catechismus, tweede vraag en antwoord?“

„4. Wil Uw Synode alles doen wat mogelijk is om deze gemeenschap ook kerkelijk-ambtelijk weer te herstellen met al die Gereformeerden, die met de belijdenis volle ernst maken?“

Waarmede wij U dus verzoeken te komen tot opheffing van de sinds 1942 genomen besluiten inzake leeruitspra- ken en schorsingen, die om de door ons vermelde redenen zondig zijn, waar ze binden „boven hetgeen geschreven staat“. 1 Cor. 4:6, waar de consequenties er van niet kunnen worden gehandhaafd, waar daardoor verdeeld zijn trouwe en schriftuurlijke belijders van onzen Heer Jezus Christus“.

Ondertekenaars waren:

H. van Harten, Wageningen; C. Goldschmeding, Am- sterdam; H. A. van Blessem, Utrecht; J. van der Waal, Rotterdam; F. P. H. Dijksterhuis, Groningen; Mr S. Oud- kerk, Rotterdam; W. C. D. Hoogendijk Jr, Utrecht; Mej. A. T. Cnossen, Arnhem; C. M. J. Blok, Utrecht; J. van der Kraan, Wageningen; S. Oudkerk, Rotterdam; Ir H. M. Penning, Eindhoven; P. Lever, Utrecht; H. J. van der Maas Jr, Delft; W. Swankhuizen, Rotterdam; Ir J. Ph. Poleij, Utrecht; Mej. M. A. Brouwer, Utrecht; M. Geerink Bakker, Hilversum; P. J. van den Hout, Utrecht; P. de Hoog, Delft; C. van de Kerk, Delft; C. van de Fliet, Delft; A. Buys, Utrecht; Mej. J. Dijkstra, Groningen; K. K. de Vries, Groningen; W. M. Blok, Utrecht; K. van Duuren, Amsterdam; Mej. G. Koning, Amsterdam; J. Schuurman, Den Haag; Mej. S. E. Oudkerk, Rotterdam; Mej. M. van Vliet, Utrecht.

Tot zoover het stuk. We hebben het zooveel mogelijk letterlijk gevolgd. We willen afwachten, wat dit alles uitwerkt. En we denken hier aan dien onzaligen groeps- hoogmoed van dr H. N. Ridderbos. Deze wierp onlangs een aasje uit naar zijn smaldeel — en had het daarbij over een kerk waar je nog adem halen kunt. Adem halen? Laat hem naar zijn Haagse vrienden gaan. Vijf jaar geleden werden de menschen geschorst, die iemand in een doodgewone lezing lieten spreken voor een comité, dat zulke dingen dacht als hier gezegd wordt. En vandaag?

K. S.